

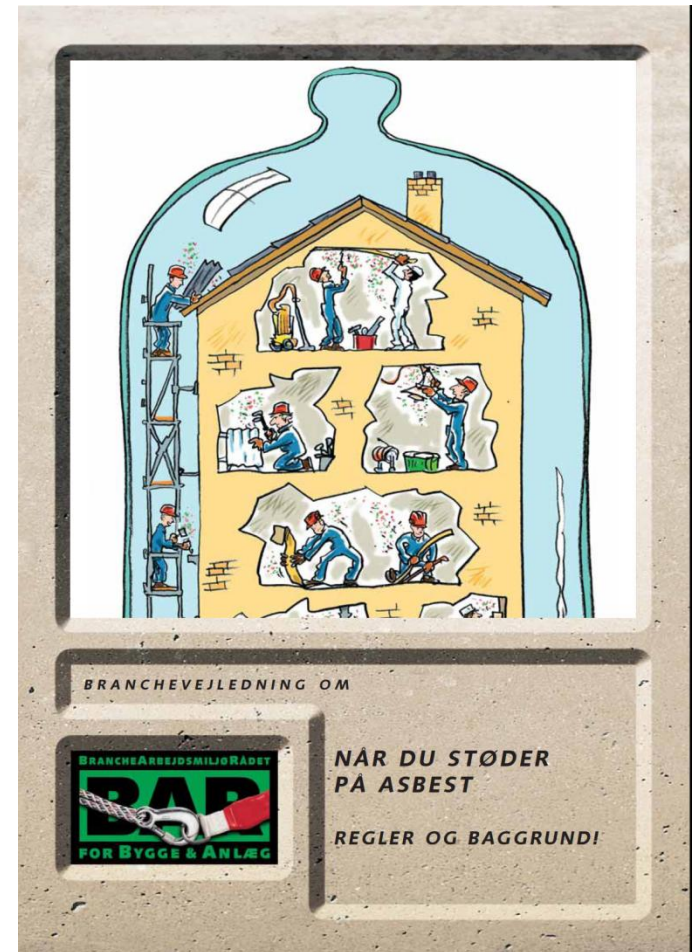

Asbest i ældre huse

Lars Vedsmand, BAT kartellet

Asbest nu og fremover

- Fik vi ikke løst problemet i 80'erne ?
- S-tog, skibe ja – men størst problemer i bygninger

Status regler nu

- Registrering mm
 - Arbejdsgiverpligt
 - Bygherre ved renoveringer 2 firmaer 10 ansatte
 - Rådgiver, underrette bygherre om forundersøgelser
 - Kun indvendig forekomst
- Udførelse af arbejdet
 - Arbejdsgiver
 - Arbejdsplan
 - Anmeldelse
 - Kursus
 - Oplæringsforløb
 - Ansatte

Status praksis

- Fjernelse
- Indkapsling
- Forsegling
- Forbud genanvendelse
 - Men forsegling brydes
- Viden om asbest i bygninger forsvinder

Arbejdsgivers registrering

- At kende til bygningens historik og tidligere anvendte materialer, som evt. kan genfindes i SBI anvisningen om Asbest i bygninger
- At bruge f.eks. BAR BA's vejledning "når du støder på asbest" hvor typiske bygningsanvendelser er koblet med oplysninger om hvilket år det blev anvendt og forbudt
- At bruge "husmandsregler" på typisk anvendelse: Asbest som isoleringsmateriale omkring kedler, ventiler og rørbøjninger
- At gennemføre kortlægningsmålinger ikke mindst i tvivlstilfælde

2 situationer

- Den kendte asbestforekomst
 - Forundersøgelse
 - Asbestsanering
 - Bortskaffelse
 - Fjernelse/indkapsling
 - Færdigmelding
- Den ukendte asbestforekomst:
 - Saneringsprojekt foreligger ikke
 - ”Når du støder på asbest”
 - Tvivl: Asbestreglerne følges

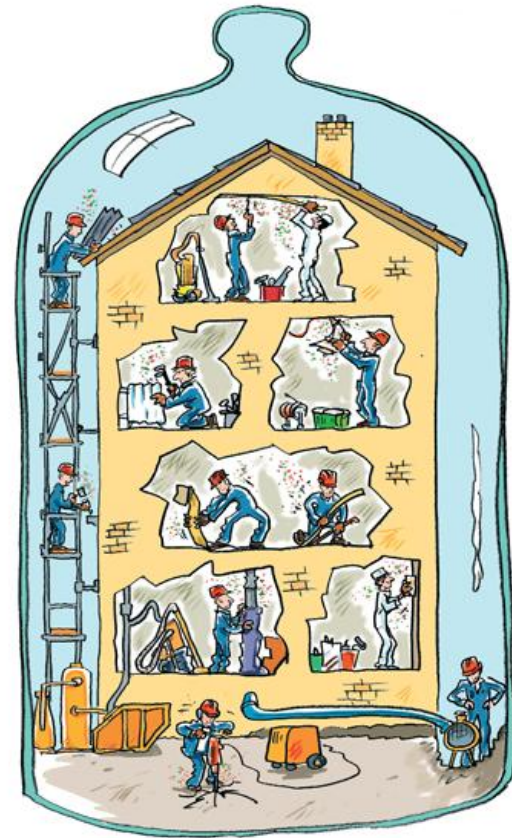
Når du støder på asbest

- Vejledning i 2 dele
 - Baggrund, regler, uddannelse
 - Konkrete eksempler på håndtering og fjernelse

Her kan du møde det:

- **Tvilstilfælde**
- Ved materialer og konstruktioner fra perioden med asbestanvendelse til omkring forbudenes indførelse og hvor fx arbejdsgiveren ikke kan få godtgjort, at der ikke indgår asbest i materialer, komponenter, konstruktioner mv. - gælder asbestreglerne.
- Ved den mindste mistanke om hvorvidt der kan være asbest, skal asbestreglerne følges indtil det kan dokumenteres, at materialerne ikke indeholder asbest.
- Ved usikkerhed om asbest anbefales det, at der foretages prøvetagning med efterfølgende analyse udført af en særlig sagkyndig på asbestområdet. Hvis der ikke konstateres asbestfibre i materialet, vil arbejdet ikke være omfattet af asbestreglerne.
- Ved arbejde i bygninger opført før midten af 1980'erne, hvor der på forskellig måde gøres indgreb på den eksisterende bygning med nedrivning, boring mv. eller reparationer af fx varmeanlæg, også selvom bygningen i princippet er blevet asbestsaneret, er det vigtigt, at de ansatte er instrueret i, hvad der kan være **tegn på asbest**, så der ikke overses asbest. Instruksen bør også indeholde, hvilke forholdsregler de ansatte skal iagttage ved mistanke om asbest, herunder hvem der skal underrettes.

Hvor findes asbest – materialer I

- Gulvbelægning (termoplastiske gulvfliser samt PVC-gulvbelægning med asbestbagside): Kan findes i skoler, hospitaler og boliger.
- Pakninger og isoleringsmaterialer (bånd, snore, garn, bølgepapir, bølgepap og tæpper anvendt til pakning, tætning og varmeisolering af rør, kedler, trykbeholdere, ovne, røgkanaler, elektriske kabler og rørbøjninger): Kan findes på rør, ventiler, flanger og kedler mv. i , offentlige bygninger, skoler, fabrikker, kraftværker og hospitaler.
- Asbestcement (anvendt i eternit-bølgetagplader, tagplader, vægbeklædning, klingebeklædning, fliser, formstøbte produkter): Kan forekomme i landbrugsejendomme, private boliger , industribygninger, front- og endeplader i badekar, tagudhæng, væg- og loftsbeklædning, plantekasser, kaminer, cisterner, afløbsrør, tagrender, nedløbsrør, røgkanaler, hegn, tagelementer, kabelgennemføringer, ventilationsskakte, altankasser.

Hvor findes asbest – materialer II

- Påsprøjtede belægninger (anvendt til varme- og lydisolering, brandbeskyttelse samt beskyttelse mod kondens): Kan findes på bærende stålkonstruktioner i store eller fleretagers bygninger, som brandsikring i loftshulrum og på lofter i svømmehaller.
- Pap, papir og papirprodukter (anvendt til varmeisolering og brandbeskyttelse, el- og varmeisolering af elektrisk udstyr): Kan forekomme i tagpap og dampspærre, kompositstål, vægbeklædninger og tagplader, belægning på brændbare plader, brandsikker laminat og rørisolering i form af bølgepap.
- Fugemasser og klæbemidler (kan have været anvendt overalt): Kan findes ved tætninger omkring vinduer, badeværelser, gulvbelægninger.

Forbud

Vigtige årstal for forbud mod asbestprodukter:

År	Forbud omfatter
1972	Isoleringsarbejde – termisk-, støj- og fugtisolerung ved pålægning, opstrygning eller påsprøjtning Asbestisolering (f.eks. asbestsnor) til isolering af installationsanlæg
1980	Totalforbud for alle produkter bortset fra visse asbestcementprodukter: <ul style="list-style-type: none">· Asbestcement til indvendig brug i beklædning af lofter og vægge· Støbte (magnesit)gulve· Spartelmasse· Kit og fugemasse· Fliseklæber· Installationskomponenter og -produkter med asbestisolering
1985	<ul style="list-style-type: none">· Asbestcement-produkter til udvendig brug· Trykrør· Skillorumselementer· Blomsterkasser
1986	Ventilationsrør
1987	Tag/facadebeklædning
1988	B5 og B9 bølgeplader samt håndgods til tagdækning

Bygherren

- Ved arbejde hvor der er risiko for asbest, skal bygherren:
- Sikre at der i udbuddet ikke forudsættes arbejdsmetoder mv., der ikke overholder arbejdsmiljølovgivningen, herunder asbestreglerne.
- Sikre, at arbejde med asbestholdige materialer udføres adskilt fra det øvrige arbejde på pladsen. Dette skal fremgå af tidsplanen.
- I plan for sikkerhed og sundhed beskrive, hvor der evt. findes asbest, hvordan dette område afgrænses og afmærkes samt hvilke foranstaltninger, der skal træffes.
- I forbindelse med udarbejdelse af PSS skal bygherren sikre, at områder med asbest og asbestholdige materialer er identificeret og afmærket tydeligt inden arbejdet iværksættes.

- BAR anbefaler, at der ved renoveringsopgaver på byggeri fra før 1988 altid laves en forundersøgelse om og i hvilket omfang der findes asbest i bygningen.

Projekterende/rådgiver

- For asbestarbejde skal den projekterende:
- rådgive bygherren, om, hvilke forundersøgelser der skal foretages før en nedrivnings- eller renoveringsopgave, fx at afdække omfang og type.
- beskrive i udbudsmaterialet, hvor der forefindes asbest.
- sørge for at der i projekt materialet tages højde for, at asbestreglerne kan overholdes i forbindelse med projektets gennemførelse.
- Forundersøgelserne vil normalt skulle indeholde en gennemgang af bygningen og registrering af asbestholdige materialer. Dette gælder både bygningens indvendige og udvendige dele.

Entreprenøren

- arbejdsgiveren skal inden et nedrivnings- eller vedligeholdelsesarbejde påbegyndes indhente de nødvendige oplysninger evt. ved kontakt til ejerne for at fastslå, om der i pågældende materialer eller bygninger findes asbest. Hvis der er den mindste mistanke om asbestforekomst i et materiale eller i en bygning, skal arbejdet tilrettelægges og udføres efter asbestreglerne.
- ved nedrivningsarbejde skal der laves en skriftlig plan for arbejdet
- indvendigt nedrivningsarbejde og andet meget støvende arbejde, f.eks. fjernelse af asbestholdige skifertagplader, skal anmeldes til Arbejdstilsynet.
- Den almindelige arbejdspladsvurdering (APV) skal udbygges med en særlig APV, der skal beskrive de foranstaltninger, der skal foretages for at overholde asbestreglerne. For hvert arbejdsområde, hvor der er risiko for at blive udsat for støv fra asbest eller asbestholdigt materiale, skal der tages stilling til, hvordan og i hvilket omfang de ansatte kan blive udsat for støvet.

Uddannelse og instruktion

- Indvendig renovering: 4 dages asbestkursus
- Udvendigt støvende: Særlig instruktion
- Udvendigt ikke-støvende: Alm. instruktion

Konkrete arbejdsopgaver

Udendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Demontering/udskiftning af:

- rør af asbestcement i jord
- bølgeplader og plane plader af asbestcement
- sålbænke, tagpap mm.

Mindre støvende opgaver (hele og revnede plader)

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Arbejdsplan: støvsuge metoder, værnemidler, affald og rengøring.

Dette gælder også, når du skal indsætte en lufthætte, et vindue eller en antenne i tage/facadebeklædninger af asbestcement.

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigivelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Faktaark Bølgeplader

Cementbundne bølgeplader fx fra Dansk Eternit af typerne B5, B6, B7 og B9. Blev produceret frem til 1986 med asbest.

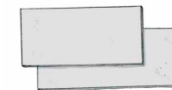

Anvendelse	Anvendt som tag- og vægplade udendørs, men det forekommer kan også findes med røgt tag h.
Omfang	Stort.
Periode	Fra 1920 til 1986 – dog grå fr.
Bekræftelse og egenkøber	Se i farverne grå, sort/hvid, rød bagplade som regel sammen med...

Faktaark Planeternit

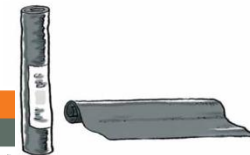
Cementbundne plane plader fx fra Dansk Eternit eller NV Eternit normalt 1.200x2.000.

Eternit Facadeplytype A.
Eternit Marmor.
Eternit Struktur.
Eternit Glasul.

Anvendelse	Anvendt som trykplader (vinkelpartier) som loft- og vægbeklædning herunder gardebeklædning. Blev anvendt uden- og indendørs. Desuden facade, tegløgning og altaner. Eternit Glasul også som skab- og dørbeklædning.
Omfang	Stort.
Periode	Ca. 1963 til 1986.
Bekræftelse og egenkøber	Se i farverne grå, hvid og sort. Hvid og grå plader indeholder retsaken (Glasul med påbrændt forrest overflade af mineralisk smalt). Består af ca. 90% cement og 10% asbest.
Bemærkninger	Pladene er skåret fast til underlaget med galvaniserede rundhovedede skruer med en blykappe. De kan derfor som affald fjernes i hel tilstand.

Faktaark Tagpap

Tagbeklædning	1965-1980.
Stort.	Ligner almindeligt tagpap. Vandtæt og sej. Tilset ca. 3% asbest i yerbart.
	Asbestfibre er bundet til tagpapen via bitumen, som forbliver klæber. Derfor betragtes arbejde med fjernelse af asbestholdigt tagpap som mindre støvende.

Konkrete arbejdsopgaver

Udendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Demontering/udskiftning af:

- tagplader af skifer der indeholder asbest.

Fjernelse af asbestholdige skifertagplader betragtes som støvende arbejde, fordi det i praksis er umuligt at fjerne pladerne uden at de knækker eller knuses. Sådan arbejde bør derfor kun udføres af virksomheder der har specialiseret sig i fjernelse af asbest.

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Arbejdsplan: støvsuge metoder, værnemidler, affald og rengøring.
- De involverede skal have gennemgået særlig oplæring og instruktion.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om arbejdets udførelse.
- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.

Yderligere sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Andedrætsværn

Støvsvisende

Befugtning

Bad/omklædning

Ved fjernelse af asbestholdige skifertagplader, vil man i praksis ikke kunne lave en støvtæt afskærmning. Derfor træffes følgende foranstaltninger:

- Afdækning med plast under spær, hvor dette kan lade sig gøre.
- Afdækning af stillads ved tagfod med plast.
- Befugtning af tagfladen
- Fjern mindre arealer ad gangen
- Løbende oprydning og rengøring

Støvende asbestaffald skal løbende indpakkes i svær plastik, brug eventuelt tape og marker med gult bånd, der er mærket "Asbest".

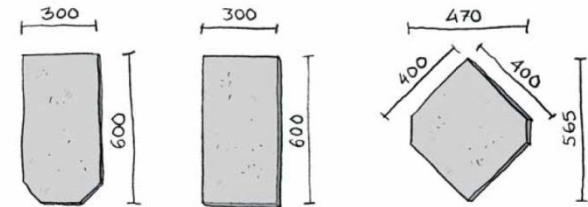
Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigivelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Faktaark

Skiferplader

Cementbundne "Skiferplader" fx fra Dansk Eternit normalt 30x60cm.

Anvendelse	Blev anvendt som tag- og vægbeklædning, samt i nogle tilfælde som udhængsbeklædning fx stern.
Omfang	Stort.
Periode	Ca. 1930 til 1986.
Beskrivelse og egenskaber	Ses i farverne grå, sortblå, rød og grøn. Hård og jævn overflade. Består af ca. 90% cement og 10 % asbest.
Bemærkninger	Pladerne er sommet og/eller klæbet fast. Vanskelige at fjerne i hel tilstand, da de ofte knækker. Hvis pladerne kan fjernes uden at de knækker, kan man undgå befugtning og særlig instruktion samt asbestvogn med to omklædningsrum adskilt med et bad.

Konkrete arbejdsopgaver

Indendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Demontering/udskiftning af:

- aftræks- og ventilationskanaler samt affaldsskakte af asbestcement
- andre komponenter til ventilationsanlæg

Mindre støvende opgaver (hele og revnede plader)

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Planlægning: støvsuge metoder, ventilation, værnemidler, affald og rengøring.
- De beskæftigede skal have gennemgået lovpligtig asbestuddannelse.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om asbestarbejdets udførelse.
- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Åndedrætsværn

Støvfisende

- Asbestaffaldet fjernes og afleveres på godkendt plads, anvist af kommunen.

Hvis der er risiko for støv i væsentligt omfang fra materialerne

Inden arbejdet begynder, skal de samme forhold være i orden som nævnt ved "mindre støvende opgaver".

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Støvfaskerminning

Afsugning

Befugtning

Åndedrætsværn

Støvfisende

Bad/omklædning

Efter arbejdet er udført, skal affald og materialer behandles som nævnt ved "mindre støvende opgaver".

Støvende asbestaffald skal løbende indpakkes i svar plastik, brug eventuelt tape og marker med gult bånd, der er mærket "Asbest".

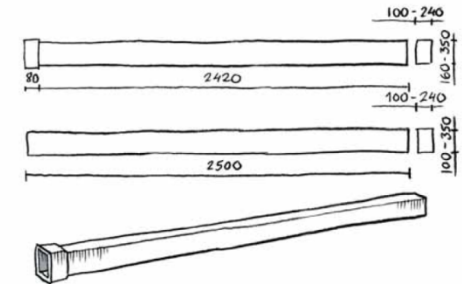
Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigtigelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Faktaark

Aftræk og ventilation

Cementbunde aftræks-, ventilations- og varmerør, affaldsskakte samt sjældnere faldstammer. Dansk Eternit Fabrik.

Anvendelse

Aftrækskanaler fra køkkener, badeværelser, toiletter, vaskerum, opholdsrum, kontorer, industribygninger og stalde. Ventilation. I sjældnere tilfælde som faldstammer. Affaldsskakte i fleretages beboelsejendomme.

Omfang

Stort.

Periode

Fra ca. 1935 til 1986 (affaldsskakte til 1980).

Beskrivelse og egenskaber

Grå, kan være malet. Hård, fast overflade. Består af ca. 90% cement og 10% asbest.

Bemærkninger

Man støder på rørene i forbindelse med ombygnings- eller nedrivningsarbejde.

Konkrete arbejdsopgaver

Indendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Nedtagning/udskiftning af:

- varmtvandsbeholdere
- kedler
- rørbøjninger og lige rør
- ventiler med oppudset isolering

I villaer og lignende

Posemetoden

Der er udviklet pakkeløsninger til asbestsanering af rørbøjninger og endebunde, som typisk findes i fyrrum i villaer.

Pakken kan fx indeholde følgende ting: To poser til nedtagning af endebunde, to poser til nedtagning af rørbøjninger (en pose pr. to rørbøjninger), bomuldshandsker, rensesvæske, stålsvamp, klud, spændebånd, engangsdragt, P2maske, asbestaffaldssæk, advarselsskilt samt instruktion.

Derudover skal der bruges en støvsuger med absolutfilter, vandtåge-sprøjte (blomsterforstøver) og saks.

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Arbejdsplan: Posemetoden beskrives. Hvis denne ikke anvendes, så beskrives andre støvsuge metoder, ventilation, værnemidler, affald og rengøring.
- De beskæftigede skal have gennemgået lovpligtig asbestuddannelse.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om arbejdets udførelse.
- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.
- Instruktion i anvendelse af posemetoden.

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Andedrætsværn

Støvafvisende

Der skal være adgang til håndvask og bruser med varmt og koldt vand.

Faktaark

Kiselgur og teknisk isolering

Anvendelse	Varmesisolering af kedler, rør, beholdere og kanaler med kiselgur eller magnesiablendinger. Isolering af varmerør, hvor isoleringsmaterialet er asbest.
Omfang	Meget stort.
Periode	Frem til 1973 samt i mindre omfang til 1979.
Beskrivelse og egenskaber	Isoleringen i bøjninger m.v. er normalt udført med pap og lærred, ofte hvidmalet. Pappen kan være asbestpap. Isolering med asbestholdige blandinger er normalt ret hård i modsætning til mineraluldisolering, der oftest giver efter ved tryk.
Bemærkninger	Kiselgur der indeholder asbestfibre ses ofte i rørbøjninger, omkring ventiler og flanger samt ved endebunde på varmtvandsbeholdere. Der kan dog også forekomme lige rørstrækninger, der er isoleret med kiselgur indeholdende asbestfibre. Asbestisoleringen findes ofte på gamle installationer i loftrum eller krybekældre. Asbestpap ses på lige rørstrækninger. Ofte er der uden på asbestisoleringen lagt et nyt lag mineraluld, derefter et lag pap og yderst et lag lærred.

Konkrete arbejdsopgaver

Indendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Nedrivning/afstripping af:

- hele lofter
- asbestgulve
- vægbeklædning med asbest
- fliser opsat med asbestholdig fliseklæb

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Arbejdsplan: støvsuge metoder, ventilation, værnemidler, affald og rengøring.
- De involverede skal have gennemgået lovpligtig asbestuddannelse.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om arbejdets udførelse.
- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Stovafskærmning

Afsugning

Befugtning

Åndedrætsværn

Stovafvisende

Bad / omklædning

Støvende asbestaffald skal løbende indpakkes i svær plastik, brug eventuelt tape og marker med gult bånd, der er mærket "Asbest".

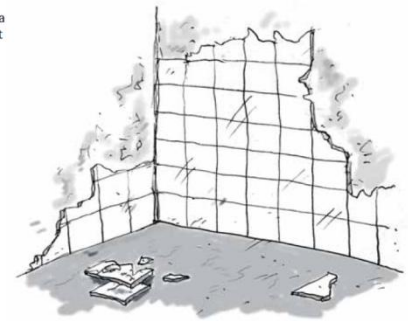
Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigivelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Faktaark

Fliseklæbere

Aifix
Lip
Pukkila
Ceresit

Anvendelse	Til fliseopsætning i badeværelser og køkkener samt industrier som slagterier og mejerier.
Omfang	Stort.
Periode	Aifix 1963-75, Lip 1968-1979, Pukkila 1962-75, Ceresit - 1979.
Beskrivelse og egenskaber	Variabel tykkelse, gråhvid. Vandfast. Pulvermørtel tilsat asbest.
Bemærkninger	Kan i sagens natur være vanskeligt at se, om der er asbest bag opsatte fliser. Bygherren bør derfor oplyse, hvornår fliserne er sat op og hvilket produkt der er anvendt eller de oprindelige byggebeskrivelser må undersøges. Hvis fliserne er opsat i den periode hvor der blev brugt asbest, men der i øvrigt ikke foreligger oplysninger om hvilket produkt, anbefales det at få analyseret materialet.

Konkrete arbejdsopgaver

Udendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Oprydning efter brande og storme

Ved arbejde med oprydning og genopbygning efter brande og storme, kan der forekomme asbest fra mange kilder i bygningen eller konstruktionen.

Asbestholdige materialer vil ofte være i en sådan stand, at de i tør tilstand kan afgive store mængder støv under håndteringen.

Sikkerhedsprocedurer ved sådanne arbejdsopgaver fastlægges ud fra resultatet af en forundersøgelse om forekomst af asbest. Konstateres der asbest, præciseres materialernes tilstand og mulige støvafgivelse. Afhængig af hvad forundersøgelsen viser følges følgende procedurer.

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Arbejdsplan: støvsuge metoder, værnemidler, affald og rengøring.
- De involverede skal have gennemgået særlig oplæring og instruktion.

Mindre støvende arbejde/ våde materialer

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Åndedrætsværn

Støvfugtende

Der skal her være adgang til håndvask og bruser med varmt og koldt vand.

Ved støvende opgaver

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden!

- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om arbejdets udførelse.

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Befugtning

Åndedrætsværn

Støvfugtende

Bad/omklædning

Støvende asbestaffald skal løbende indpakkes i svær plastik, brug eventuelt tape og marker med gult bånd, der er mærket "Asbest".

Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigivelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Indendørs asbestarbejde - sådan gør du!

Oprydning efter brande og storme

Ved arbejde med oprydning og genopbygning efter brande og storme, kan der forekomme asbest fra mange kilder i bygningen eller konstruktionen.

Asbestholdige materialer vil ofte være i en sådan stand, at de i tør tilstand kan afgive store mængder støv under håndteringen.

Sikkerhedsprocedurer ved sådanne arbejdsopgaver fastlægges ud fra resultatet af en forundersøgelse om forekomst af asbest. Konstateres der asbest, præciseres materialernes tilstand og mulige støvafgivelse.

Afhængig af hvad forundersøgelsen viser følges følgende procedurer.

Inden arbejdet begynder, skal følgende være i orden:

- Arbejdsplan: støvsuge metoder, ventilation, værnemidler, affald og rengøring.
- De beskæftigede skal have gennemgået lovpligtig asbestuddannelse.
- Arbejdstilsynet skal have meddelelse om arbejdets udførelse.
- Registrering i virksomhedens asbestprotokol.

Hvis materialerne håndteres i våd tilstand, bruges foranstaltninger som ved mindre støvende indendørs arbejde.

Mindre støvende arbejde/ våde materialer

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Åndedrætsværn

Støvfugtende

Der skal her være adgang til håndvask og bruser med varmt og koldt vand.

Ved støvende opgaver

Følgende sikkerhedsforhold skal overholdes:

Arbejdsområde afgrænses

Støvsukkermerning

Åtsugning

Befugtning

Åndedrætsværn

Støvfugtende

Bad/omklædning

Støvende asbestaffald skal løbende indpakkes i svær plastik, brug eventuelt tape og marker med gult bånd, der er mærket "Asbest".

Efter arbejdet er udført:

- Materialer må ikke genanvendes.
- Nødvendig rengøring og frigivelse af arbejdsområdet.
- Asbestaffald fjernes og afleveres til en godkendt plads, som er anvist af kommunen.

Fremtid?

- Selv hvis al udsættelse stoppede nu, vil vi stadig se kræfttilfælde de næste 30-40 år.
- Registrering
- Kortlægning
- Asbestfrit Danmark?

Elementer i registrering

- Eksisterende urørt asbest
 - Isolering i kældre mm fra før 1972
- Forseglet og indkapslet asbest
 - Periodisk kontrol af effekt
- Fjernet asbest
- Mål: Fjerne mistanker og utryghed ved renoveringsarbejder
- Middel: Offentlig tilgængelig database med løbende indberetning

Handleplan

- Har vi råd?
- Har vi råd til at lade være?

